Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:
Cím: A keresztény Budapest iskolaügye, gyermekvédelme és közélelmezése
Forrás: A Nép
Bp (Hely) | 1923. 12. 25. (Idő) | (Köt. v. füz.) | (Oldal)

Osztályozás: 33
Hely
Idő: "1923"
Személy
Helyszám: 35.352 "1923"

A keresztény Budapest iskolaügye, gyermekvédelme és közélelmezése

Uj iskolák, osztályok, tanfolyamok nyiltak a fővárosban a Keresztény Községi Párt uralma alatt — Megreformálták az iparosképzést — Harmincezer adag ingyen étel naponta a szegények gyermekeinek — Nyaraltatás, olcsó tanszer és fogorvosi rendelők az iskolákban — A főváros 75 millió olcsó tojást esztett ki az elmult két évben — Miért maradt el az idei baromfi-akció? — Milliárdos beruházások az élelmezési üzemek fejlesztése céljából

— A NÉP tudósitójától —

December 31-én a székesfőváros törvényhatósági bizottságának mandátuma lejár s ezzel az időponttal lezárul a Keresztény Községi Párt uralmának három éve. Nem fordult még elő, a székesfőváros életében, hogy egy uralkodó pártot annyi váddal halmoztak volna el, mint a Keresztény Községi Pártot, amely azzal a programmal vette át a főváros vezetését, hogy Budapestet visszaszerzi a keresztény polgárságnak és munkásságnak, amelyeknek adófilléreiből biztositják a törvényhatóság közigazgatási életét. A közgyülés nem hozhatott határozatot a nélkül, hogy a liberális lapok ne támadták volna s a városházi ellenzék ádáz gyülölete kséirte a pártnak minden lépését. Nem foglalkozunk a támadások hangjával ezen a helyen, nem biráljuk a demokráciát hirdető nagytőkésaknek törekvéseit, mert mindenki előtt tisztán áll a tény, hogy a támadások és törekvések mögött az a cél húzódott meg, hogy a keresztény Budapest megdöntésével ujra annak a csoportnak biztositassék az uralom, amely csoport a háboruelőtti külföldi kölcsönök felvételével sulyos terhekkel sujtotta a főváros közönségét, három nemzedékre előremenőleg. Nincs példa arra sehol a világon, hogy egy letünt uralmi rendszer, amelyet saját könnyelmüsége és bünei süllyesztették el, vádolni merjen; vádolni és támadni azokat, akik népszerüséget kockáztatva, áldozatot nem kimélve, vállalkoztak a mult büneinek jóvátételére, károkozásainak megtéritésére, rombolások gyászos eredményeinek ujjáépitésére. Csak Magyarországon történhetik ez, hogy a bünösök akik az áldemokrácia és hazudott liberálizmus jegyében a csőd szélére hajszoltak egy fejlődésképes világvárost, anyagi és erkölcsi felelősségrevonás helyett vádlónak léphetnek elő s gyalázkodva támadhatják a főváros keresztény vezetőségét, amelynek ő előttük csupán egy „rettenetes büne" van: őszintén és gerincesen magyar és keresztény mert lenni, merészelt nyiltan hadat üzenni a demokrata üzleti politikának és a liberális korrupciónak. Ezt a megbocsáthatatlan bünt halálos sértésként hangoztatja a főváros minden idevetődött idegenje.

Mindenki tudja, hogy a Keresztény Községi Párt teljesen tönkretett állapotban vette át a főváros intézményeit. Óriási erőfeszitéssel és a külföldi kölcsönök sokmilliárdos terheit is viselve, sikerült rendbehozni mindent. Ezt a faji gyülölettől át nem hatott demokrata felfogásu városi politikusok is elismerik. Nem térhetünk ki e helyen az összes üzemek kérdésére, de lesz idő és alkalom, amikor a beszélő számok hatalmas erejével bebizonyithatjuk, hogy

a keresztény politika uralma nélkül, ma Budapest az éhinséges vörös Berlin által járt haláluton tántorogna.

Ez alkalommal most csak azokkal a kérdésekkel foglalkozunk, amelyekkel kapcsolatban a legtöbb támadás érte a főváros vezetőségét, hogy rombolt a „gyülölet politikájával" s drágitotta a dolgozók mindennapi életét, amivel a jövő nemzedékre vonatkozólag is állitólag mulasztások terhelhetik. Ezek a kérdések: az *iskolaügy, gyermekvédelem és a közélelmezés.*

A főváros iskolaügye

Mi történt a kommunista tanerők elbocsátása után? — Az iskolák fejlesztése — Az iparostanoncoktatás reformja

Általánositás nélkül állapithatjuk meg azt a tényt, hogy a kommunizmus idejében a leglelkesebb kommunisták a tanitóság köréből kerültek ki. Ez magyarázható sok mindennel, elsősorban a tanitóság nagy nyomoruságával, de megállapitandó az is, hogy a fővárosi tanitóság nyomoruságáért éppen azok felelősek, akik a Vázsonyi-Bárczy-uralom idején nem gondoskodtak a „nemzet napszámosainak" megfelelő megélhetéséről. Másik ok lehet az is, hogy a fővárosi tanszemélyzet nagyrésze őszintén és „gyülölet"-nélkül szólva — zsidó volt, s ezekről tudvalévő, hogy véralkatuk folytán is szivesen hajlanak forradalmi felfogások felé. Ezekből kerültek ki az Internacionale habzószáju énektanitói, akik a vörös Budapest utcáin végigvezették a gyermekeket és *meggyőződéssel* magyarázták a kommunista-tanokat, rombolva a gyermeklelkek hitét, álmát, ölve a gyermeklelkekben a haza és Isten fogalmát. Ezek terrorizálták a jobbérzésü többséget, utalványelvonással, fizetésbeszüntetéssel, végső fokon vörösszuronyokkal. Természetes tehát, hogy ezeknek távozniok kellett a tantestületből, mert nem mételyezhették tovább a gyermekek lelkét, nem tanithattak tovább, hiszen Jézus helyére Marx-ot, a király helyére Kun Bélát, a haza fogalmának helyére a nemzetköziség fogalmát akarták helyezni a gyermeklelkekben. Eltávolitásuk után felharsogott a jajszó, igaztalan üldözésekről, gyülöletről, kenyérfosztásról jajdult az ellenzék és a liberális jelszó. Pedig a fenti elbocsátások kormányrendeletekre és javarészt csak *Klebelsberg* Kunó kultuszminiszter jóváhagyásával történtek. Pedig mindkettőjük kedvence a liberális sajtónak, amely az elbocsátásokért a Keresztény Községi Pártot támadta.

A liberális sajtóhadjárat első rohamának eredménytelensége után következett a rágalomhadjárat. Hogy Wolffék lezüllesztették az iskolák szinvonalát, hogy csökkentették az iskolákat stb., stb. — mind olyan vádak, amelyek naponta hangzottak el. Erre csendes, de fellebbezhetetlen cáfolat a főváros tanácsának jelentése, amely rideg számokkal mutatja be az iskolaügy minden részletét.

A Székesfővárosi Ovó- és Iskolaköteleseket Nyilvántartó Központi Hivatal az 1923/24. iskolai évben 458 iskolának iskolaköteles tanulóit tartotta nyilván. Ezeknek száma 125.356 volt, s beiratkozott 79.350 mindennapi iskolaköteles (6—12 év), 24.696 ismétlő iskolaköteles (12—15 éves), összesen 104.0[illegible] Beiratkozást mellőző iskolakerülőként feljelentettek 24.310 tanulót, ezeknek 10 százalékát kényszer utján iskoláztatták. A többi számok is bizonyitják, hogy a beiskolázás kérdésénél haladás és javulás tapasztalható.

Az *óvódáknál a* keresztény főváros vezette be az étkeztetést, amely sohasem volt a demokraták uralma alatt s az étkeztetés folytán *napközi otthonokat* kellett fenntartani, ahol tanitónők felügyelete alatt töltötték az időt a gyermekek, még szüleiket a mindennapi kenyérért folyó küzdelem foglalta el. A *bölcsődék* is nagyjelentőségü munkát végeztek s ezekben az óvódákkal együtt 296 óvónő és 157 dajka foglalkozott a gyermekekkel. Kész tervek vannak a bölcsődék szaporitására, különös tekintettel a külső városrészekre.

A folyó tanévben — *tiz elemi iskolával szaporodva* — 135-re emelkedett az elemi iskolák száma s ezt a számot a *kisegitő* iskolák 142-re emelték. Amint tehát látható, a *keresztény főváros szaporitotta az elemi iskolákat.* A városmajorutcai iskolában *a polgári iskolai tanulók részére négy uj osztályt nyitott* a közoktatásügyi ügyosztály, amelynek élén akkor *Zilahy Kiss* Jenő tanácsnok állt, kinek alpolgármesterré történt megválasztása feletti dühükben a közgyülés demokratáinak egy része lemondott.

Átszervezte a keresztény főváros a *női kereskedelmi szaktanfolyamokat* s a külső részeken lakó tanulók részére a III. és X., valamint a VI. kerületben egy-egy kétosztályos tanfolyamot nyitott.

Kétéves működésre tekint vissza a középiskolát végzett tanulók kereskedelmi szaktanfolyama is, amelynek hallgatói Hamburgot és Münchent is meglátogatták. Tovább működik az *iparrajziskola*, mig *a faipari tanműhely* ez évben *harmadik évfolyammal bővült.* Az elmult évben nyitott meg a *hegedükészitő-tanfolyam,* amely uj iparág létesitését célozza. A Pedagógiai Szeminárium a tanitószemélyzet továbbképzésével foglalkozott főként, nyugati nyelvek tanitása, gyorsirás, szépirás és kézimunkatanitás képezte feladatát s célja az, hogy a tanitóképzést reformálva, nagyképzettségü tanerőket neveljen. *Megszerezte a főváros a Pedagógiai Filmgyárat,* hogy nevelő- és oktatófilmek gyártásával filmet a közoktatás intenziv szolgálatába állitsa.

Az *iparostanoncoktatás* terén nagy hiányosságok mutatkoztak. Állandó volt a panasz a tanitószemélyzet fizetését illetőleg is. *A tanitók fizetését a főváros közgyülése felemelte,* az osztályokat és a tanrendeket *kibővitette* s az oktatás helyes mederbe terelésével a tanulók száma szaporodott, ami szükségessé tette *uj iskola létesitését. Ez is megtörtént.* A kereskedőtanoncok részére 6 iskolában továbbképző-osztály nyilt meg s a kertészutcai iskolát kétévfolyamuvá szervezték át. A leányiparostanonc-iskolát is bővitenie kellett, a háztartási és gazdasági ismétlő népiskoláknál 481-el szaporodott a tanulók száma. Emelkedett a zenetanfolyamok hallgatóinak száma, ami ujabb költségeket jelentett.

A testnevelés terén tovább fejlesztették a gyógytornatanitást, megszervezték a *Levente-egyesületet,* fejlesztették a játékdélutánokat és átépitették a Millenáris versenypályát.

Idetartozik még az is, hogy a Városi Szinházban ifjuságielőadásokat rendezett az ügyosztály a gyermekek és az ifjuság lelki épülésére.

Röviden összefoglalva ezt a munkát végezte a „kurzus" a főváros közoktatásában, bár a liberálisok munkátlansággal vádolják.

A fővárosi gyermekvédelem

A gyermekek és gyermekes anyák étkeztetése — Fogorvosi rendelők az iskolákban — Gyermeknyaraltatás és cserkésztáborozás

Aki korán reggel végignézte az iskolákba igyekvő gyermekeket, annak nem szükséges külön megmagyarázni a gyermekvédelem fontosságát. Az idők nehéz járása sokszorozta a gyermekhalandóság statisztikájának számait, a tüdővész pusztitása megtizedeli a társadalom sorait: — kettős kötelesség tehát védeni és támogatni a gyermekeket, a magyar jövő zsenge hajtásait. A főváros vezetősége ennél a kérdésnél nehéz helyzetben volt. Ha bevételi forrásait akarta szaporitani, hogy gyermekvédelmi kötelességének eleget tegyen, a demokrata-liberális ellenzék és sajtó ellenzésével találkozott, amelyek népszerüségi kérdésen nyargancskodva, a „polgárság tulterheléséről" beszéltek is igy megakadályozták sok esetben, hogy erre a nemes célra mindenkinek áldoznia kell.

A főváros részben a nyomorenyhitő-akció kapcsán oldotta meg a kérdést. Összesen 65 konyhával működve s naponként 30.000 ételadagot kiosztva, meleg ételt adott az iskolásgyermekeknek. Terhes- és szoptatósanyák, valamint 1—3 éves gyermekek részére tejet és tejesételt osztott ki, de ellátta a munkaképtelen és munkanélküli felnőtteket is, valamint a melegedőszobákban levest adott meleg táplálékul. A szegény és gyermekes családokat ingyenes tüzelővel és élelmiszercsomagokkal látta el.

A nyár folyamán a gyengeszervezetü gyermekeket vidéki községekben és a főváros alkalmas helyein fekvő iskolákban üdültette. 1124 gyermek részesült ebben a nyári üdültetésben, 18 milliót meghaladó költséggel s a főváros egyéb támogatásával 1600 cserkész táborozott vidéken. Az üdültetés összes eredményeit tekintve, kiemelhető, hogy betegség a gyermekek között nem fordult elő s minden gyermek — átlagban véve — 4 kilogrammot hizott.

Az iskolásgyermekek fogazatának javitása céljából a főváros vezetősége a Vöröskereszt Anya- és Csecsemővédő Kirendeltséggel karöltve, hat iskolában fogorvosi rendelőt állitott fel. A közeli napokban ujabb két rendelő nyilik meg. A rendelőkben az 1922/23. tanév folyamán 15.000 iskolásgyermek fogazatát hozták rendbe.

Az árvaházakban elhelyezett gyermekekről is gondoskodás történt. Az árvaházakat az elmult év folyamán kibővitették, a férőhelyeket növelték s most háromszor annyi árva nyer elhelyezést, mint azelőtt a demokraták idejében.

Nem tartozik szorosan ide, de fel kell emliteni a szegény gyermekek tanszerekkel való ellátását is. *Egymillió* irófüzet már ez évben nagyrészt elfogyott, munkában van ujabb harmincezer. Tankönyveket is a főváros házinyomdája állit elő (annakidején a demokraták tiltakoztak ellene). A főváros által készitett tankönyveket részben ingyen, részben olcsó áron kapják a szegény tanulók.

Ennyi elég a „kurzus" antiszociális politikájáról, melyet e téren kifejtett. Térjünk át a közélelmezésre.

A főváros közélelmezése

Féláru zsir, hus- és tojáskiosztása — Sertéshizlalás a főváros saját üzemében — A cukor is az üzleti ár felébe került

A szocialista Berlin utcáin csatákat viv a közönség, hogy néhány milliárd márkáért egy-két falat ennivalót szerezzen. A forradalom utáni Bécs, rendőrattakkal szórta szét az éhségtüntetőket. A dolgozó nép éhezett és éhezik, de győzött a szociáldemokrácia, hogy csődbe vigye az országokat, éhségbe a dolgozókat. A főváros egyik közgyülésén demokrata szónok állapitotta meg, hogy ott, ahol a szociáldemokrácia hatalomra jutott, tönkretett mindent s fokozta uralmával a társadalmi nyomort. Ez a szónok elfelejtett nyilatkozni a demokraták munkájáról, amely nem sokban különbözik az előbbitől. Mégis, mit látunk? A szociáldemokraták hivatalos lapja állandóan támadja és mulasztással vádolja a Keresztény Községi Pártot, hogy nem gondoskodik olcsóbb élelmiszerekről, a főváros közélelmezésének javitásáról. Az élelmiszerek árai az általános gazdasági viszonyokhoz mérten alakulnak, az általános viszonyokat pedig kapkodó kormánypolitika jellemzi a pénzügyi téren, s bankok diktaturája a nagypiacon. Talán ezért is a Keresztény Községi Párt felelős?

Ha a főváros közélelmezéséről szóló jelentést olvassuk, akkor rosszindulatu fecsegéssé törpülnek a vádak s teljes mértékben kibontakozik az a hatalmas munka, amelyet e téren a főváros vezetősége az utóbbi években kifejtett.

1922. évben, mikor a korona értékzuhanása folytatódott, hihetetlen mértékben drágult mindennek az ára. Az